

DEBRECZEN

POLITIKAI, TARSADALMI és KOZGAZDASZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj: Négy hasábolj... Hirdetők felvétele... Kéziratok vissza nem adatnak.

ó bolt helyiség. pó-utca 325. sz. a. a tüzőltő laktanya szédságában, egy bolt, valamint két szoba, kamara és pince, vagy külön, pünkösdi kiadó. tekezhethni ugyan ott a jdonossal, Strausz Já-

Advertisement for 'Női ovorlasztin czipők' (Women's stockings) with decorative border and illustrations of stockings.

... hirdetemény. ... megmeltóságú magy. kir. köz- ... kövlekedési miniszterium a f. ... ér hó 5-én kelt 45671/1884 ... tételével a debreczen-nyiregyháza- ... dászati ut Hajdumegy területé- ... 11.66 kilométer hosszúságu ... ának 3 év alatti kiépítését ... t 10 kr összeg erejéig enge- ... nt említett munkát foganato- ... biztosítása céljából a folyó ... i május hó 4-ik napjá- ... 10 órájára Debreczenben ... gye székházánál a megyei kis ... remben tartandó zárt ajánlati ... tárgyalás hirdetik. ... versenyezni óhajtok felhivatnak, ... tettebbi munkát végrehajtásá- ... llalására vonatkozó, az engedé- ... ltóság után számítandó s a rész- ... ételekben előir: 5%-nyi bánat- ... ellátott zárt, és kellőleg bélye- ... jánlataikat a kitűzött nap d. e. ... g alólírott alispánhoz annyival ... gyekessezen beadni, mivel a ké- ... rkezettek figyelembe nem fog- ... ni. ... zóban forgó munkáltra vonat- ... szki művelet, és részletes fel- ... a hajdumegy magyar királyi ... észeti hivatalnál Debreczenben ... hivatalos órákban naponként ... thetők. ... preczen, 1885. mártius 18. **Fekete Sándor** főjegyző, alispán helyett.

Kitünő minőségű ... tni való zab kapható kicsinyben és nagyban ... tiz Jakabnál. Telek-utca sarkán.

Egyről-másról.

Elkészültek tehát a főrendek is az 6 ultimátum-szerű javaslatukkal s tárgyalja már a plénum is. Nem kívánunk többet annál, a mi előnyt csak a maguk részére ki lehetett gondolni. De ennél kevesebbet sem kívánunk. Mindössze azokat a mágnás testvéreket dobnák áldozatul, a kiknek pumpolásait úgy is megunták már a nemzeti kaszinóban. Az arisztokraták engedménye abból állott e szerint, hogy tömeges kigolyózást igatnak a törvények szakaszaiba. Nincs ennél kényelmesebb módja a kibalottirozásnak. Még párbaj sem lehet belőle.

A főrendiház fényének megóvását illetőleg egy állásponton voltak mágnásainkkal a főpapok. Ők sem akarnak lejjebb szállani a borbálastoknál és a kitanóségeket még erősebben válogatják a külső fény szerint. Mert nagy visszasság volna az például, hogy tudománya és irodalmi működése után bejusson a püspökök mellé egy kis vidéki plébános, akinek talán nincs egy jó reverendája. Elég keserű már a magas klérusra az is, hogy ilyen tudós plébánosok megelőzik őket — az Akadémiában.

Hanem azért a főpapok egyenlőséget prédikálnak örökké. Sőt a hercegprimás leereszkedik egyenesen a kérgeskezű munkásokhoz és a boldogításukról értekezik hatalmas beszédben. Igaza van a hercegprimásnak, a valáserköcsi nevelés nagy tényező a munkásosztály jóra vezetésében. De ezt a nevelést nem azon kell kezdeni, hogy a munkásokról — levegyük a szentelt vizet.

Mert azok a munkások korántsem oly rosszak és istentelenek ám, a milyeneknek lefesteni szeretjük őket. Ok sem követelnek többet a társadalomtól, mint más osztályok. Sőt inkább kevesebbet kérnek. A kiváltságos körök külön törvényhozó testületet alkotnak, megkülönböztetik magukat fényvel, pompával s csodálkozásnak mégis, mikor a munkások kiváltságot igényelnek a maguk részére is. Csak annyi kiváltságot, hogy — élhessenek, s hogy ne kelljen ölbe tenni kezeiket, mikor éhesek.

Összefügg a munkás-kérdéssel az a törvényjavaslat is, a melyet az idegenek letelepedéséről nyújtott be és vont vissza a napokban Irányi Dániel. Az ellenőrzés nélkül letelepedő idegenek épen a munkás-osztályra vetnek legnagyobb árnyékot. Mert a kinek földje, háza, tőkepenze nincs, az mind munkás elnevezés alatt szerepel a statisztikában. S a mi sőpredék itt ragad kóborlás közben, azt mind a munkás osztály nyakába varrják koloncznak. Pedig akárhová tehetnék inkább ezeket a munkakerülőket. A semmittevés jogcímén talán épen nagyon is magas körbe illenének. Irányi javaslata ellen ezért valóban nem lehet szava a társadalom egy osztályának sem. És a ki ebből a törvényből a túrelmesség és szabadelvűség megsértését akarja kimagyarázni, az szintén ha misan jászik, még pedig az elvekkel.

Országgyűlés. (A főrendiház üléselmárt. 23.) Az epochás tárgyalás, mely — írja a P. N., a régi főrendiházak temetési szertartása, —

megkezdődött a muzeum nagy termében. Az elnöki csegettyű, mely kevéssel 11 óra után megcsendült báró Seenny kezében, ugyszó- lott, mint a lelekharang. A főrendiház tagjai tömegesen gyűltek erre az ülésterembe, de nem fértek el háromszázal többen ott, Körübelül százhusz főrendi tag maradt künn az előcsarnokokban. Ezek csak a szavazásnál lesznek odabent. A főispánok utólagra foglalták el helyeiket. A „te morituri salutant” — tábora teljes számmal jelent meg. — A püspöki kar nagy számmal volt jelen. Báró Rudnyánszky József jegyző felolvasta a hármas bizottság jelentését. S erre megindult a vita. — Gróf Dessewffy Aurél volt az első szónok, a ki határozott ellen- zéki álláspontból beszélt s a törvényjavaslatot még általánosságban sem fogadta el. Gróf Dessewffy Aurél tegnapi beszéde elítélte a főrendiházi kompromisszumot is, és hűvel fejtegette a törvényhatósági válsztások eszméjét. Fajlalta, hogy a cenzusnak oly alkalmazása főtvetkeztében, mint az a javaslatban kontempálva van, a magyar történelmi arisztokrácia két részre van szakítva, s eddigi misszióját, melynek híven megfelelt, ezentul nem foja oly mértékben betölthetni, mint a multban. Szónok nem helyesebbé, hogy a főrendiház többsége a rendi érdekeket főle helyezte az egyetemes érdekeknek; s követeli, hogy a kimaradottaktól való válsztások állan- dok legyenek. Végül határozati javaslatot nyuj- tott be, a törvényjavaslat elvetésére s új át- dolgozására. Beszédét több ízben zajos helyes- lés kísérte. Utána gróf Andrássy Gyula szólat- tel s beszéde egy óránál tovább tartott. Mióta Andrássy Gyula visszavonult az aktuális politikától, ilyen nagyterjedelmű s egy- szersmind nagy horderejű beszédet nem tartott. E beszéd azt a benyomást tette, mintha Andrássy ezentul tevékenyebb részt akarva venni a politikában, mint eddig. Valamint azt is, hogy a főrendiházi kompromisszum létrejöt- tében ő tart igényt az oroszlanrésze.

Andrássy beszéde politikailag és diplo- máciailag s nagyon érdekesen volt össze- rakva. Elmondásában azonban kevésbé volt biztos, mint annak előtte. Ugyátlisz, kijött a nagy beszédek gyakorlatából s gyakran kelle- jegeteibe pillantani, hogy a fonalat megjelje. Andrássy, midőn a kompromisszumot fej- tegette, főként abból indult ki, hogy Magyar országon nincs olyan demokráta, a ki egy bi- zonyos pontban arisztokrata ne volna s nincs olyan arisztokrata, a ki egy bizonyos pontig demokráta ne volna. E sajátságos vonás, mely átvonul a társadalmi és politikai életben, szabalyozza az alkotmány-reformok koncepczióit; s e reformok csak akkor helyesek, ha a lelekt- tani vonásnak megfelelők. E szempontból ítélte meg a jelenlegi kérdést, jobban mondva prob- lémat, melynek megoldásához három faktor kell: józan esz, hazafiság, függetlenség. — Kiemelte, hogy a kormány eredeti javaslataiban a kinevezések nagy számát nem fogadhatta el, mert az a főrendiház függetlenségével ellen- kezett. Hosszasan szolt a korona jogairól s ki- terjeszkedett az állami adminisztrációra is. Szolt a választási elvről s indokolta, hogy miért állott el attól. Főlemlíté az izraelita hit- főnök kérdését is s erre nézve, bár eleinte óhajtottá volna, hogy bejőjjön a főrendiházba, utólag elfogadta a hármas bi- zottság véleményét, mely az el- hágás mellett nyilatkozott.

Andrássy után Tisza Kálmán minisz- terelnök szolt s Andrássy Gyulával szemben, a ki élesen támadta meg a kormány eredeti- leg tervezett kinevezéseit, védte e kinevezése- ket s kijelenté, hogy nem tartja helyesnek a hármas bizottság reduccióját, mert az tulságig megy; de azért azt mégis elfogadja tovább a hármas bizottság javaslatát a többi pontokban is, kivéve az izraelita hit főnök kérdését, melyet fentart s ha elejtenék, újra fölfogja vetni.

Beszéde további részében gróf Dessewffy Auréllal polemizált s megjegyzi, hogy a tör- vényhatósági válsztásokat sokféle szempontból lehet védeni, csakis a historiai szempontból nem lehet, mert a törvényhatóságok sohasem választottak a főrendiházba; Dessewffy Aurél határozati javaslatára nézve pedig kijelenté, hogy érti, ha valaki a javaslatot visszautasítja, de azt nem érti, ha valaki azt kívánja, hogy a kormány olyan törvényjavaslatot nyújtson be, minőt az ellenzék kíván, de erre nézve ugyan- akkor semmi direktívát nem mond.

Bóné Géza, Sz. Fehermegye alispánja, ki a pénzügyi közigazgatási bíróság tagjává neveztetett ki, meleg hangu bucsuszózatot in- tezett megjéhez. A megyei tisztikar e hótéztett megjéhez. A megyei tisztikar e hótéztett megjéhez. A megyei tisztikar e hótéztett megjéhez.

— Bóné Géza, Sz. Fehermegye alispánja, ki a pénzügyi közigazgatási bíróság tagjává neveztetett ki, meleg hangu bucsuszózatot in- tezett megjéhez. A megyei tisztikar e hótéztett megjéhez. A megyei tisztikar e hótéztett megjéhez.

nagyrésze Sárközy Aurélt, a függetlenségi párt rendithetlen hívet, jelenleg Karczag város orsz. gyűlési képviselőjét emlegeti.

A zágrábi akadémia legutóbbi ülésén megbeszéltek a délszláv irodalmi kongresszusnak a kormány tilalma daczára való megtartásának módzatait. Elhatározták, hogy az akadémia öszszel ünnepléses ülést tartson s arra a délszláv tudósokat, valamint egyéb vendégeket meghívjon. Novakovics szerbiai miniszter s Mijatovics szerbiai volt miniszter megjelenésüket már is megígérték. Hírlik, hogy a kormány tilalma- nak illetén kijátszását sem fogja megengedni s a kongresszus megakadályozására a legszigorubb rendszabályok helyezettettek kiltátsá- ba.

A keleti kérdés. A „Politika” nagy tel- tünést keltett becsi levelet közöl, mely a kö- vetkezőleg hangzik egész terjedelmében: „Epen most ismét kísért a keleti kérdés. Albániában és Macedoniában, természetes, hogy Szerbiában és a bolgár fejedelemségben is. Ezt már rég láttam előre. Azon népek, melyek Albánia látókörébe esnek, lassankint mind megválsították nemzeti eszményeiket, s sza- badságukat kivívták, a szerbek, a görögök, és a bulgárok. A német birodalom nagysága is elhatott hozzájuk, s az albán nép nem tompa- lemejt, hanem eleszus nép. E visszahatás első jelei az albánokra nagyon világosan voltak ész- lelhetők, s azokat nem hagyják figyelmen ki- lül sem a pápa, sem Ausztria, sem Olaszország. Ausztria és Olaszország pedig versenytársak az Adrián, csakhogy Ausztriának, mint száraz- földi hatalomnak különös érdekei fekszenek Albániában, minthogy e nemzeti elem egy követ nem fuhat a szlávokkal és görögökkel. Hogy Ausztria folytatni akarja e Boszniá- nak általa megkezdett occupatióját, a mire föl- jogosították, egész Mitroviczáig, olyan kérdés, melyet épen most tárgyaltak, sőt talán már el is döntöttek: de ak or Ausztriának már az északi albánokkal eleve meg kellett egyeznie; s van rá okom, hogy ezt már megtörténtnek tekintsem. Ha a török csapatoknak most nem sikerül Albániában a mozgalmat teljesen el- nyomni, akkor Ausztria kényszerítve érezheti magát hangsúlyozni azt, hogy csapatait egész Mitroviczáig előtolnia szükséges, és pedig a berlini szerződés értelmében, biztonsági és rend- fontartási szempontból.

Ugyanez időben merül föl a bolgár kér- dés is Macedoniában, melynek megoldásában közre akarnak működni a fölszabadult bolgá- rok, görögök és szerbek is. Ausztria, mely óhajja a vasuti összeköttetést Salonikivel, eze- ket a mozgalmakat figyelmen kívül nem hagy- hatja, s a Szófiában megjelenő „Makedonski Glas”-nak már volt alkalma kifejezést adni annak a rokonszenvnek, mely Macedoniában Ausztria iránt meg van.

A kiegyezés itt valószínűleg fölöttebb nehez lesz, még ha Görögország nem tart is igényt északi Macedoniára. Országország béke- sen megvárhatja Ausztria, míg ott gyökeret ver; de a macedoni bolgárokat föl nem áldoz- hatja. Az európai Törökország e localis kérde- sei tehát egyáltalán nem naradhatnak meg a török politika benső kérdéseinek, s ezek a kér- dések visszatérnek folytonosan, s elvégre is meg kell oldatniok. Azonközben folyton nő az ellenségeskedés Szerbia és Bulgária között, mert mindkét nemzet igényt tart északi Mace- doniára, ámbar ott csakugyan kis töredék van még meg az ószerb korszakból, csak néhány szerb falu létezik még szetszórva csupa albán- falu között a Fekete Drina völgyében, melybe Kosovopolje fölül lehet bejutni. Kosovopoljében is csak kevés szerb falu van már, s ezek is csak kevés keveredve albánokkal. Szerbia öszze vannak keveredve Macedoniába, s eltölti a fegyverek kivételét Macedoniában, s ugyanezt teszik a többi bolgár fejedelemségek is. Ausztria nem engedheti át Szerbiának sem Skopljét, sem Kumanovot, de utasíthatja a felső Pciníára, kerekítse ki területét ott. Ter- mészetes, hogy ettől Országország megtagadhatja beleegyezését. Tehát mindig újabb kérdések támadhatnak, melyeket csak a nagybatalmak oldhatnak meg. Csak Biemarck mosolyog rá oldhatnak meg. Csak Biemarck mosolyog rá oldhatnak meg. Csak Biemarck mosolyog rá oldhatnak meg. Csak Biemarck mosolyog rá oldhatnak meg.

Az ujságíró-mesterember. Hányan tudják ujságíró kollégáim közül, a kik nemzeti, kulturai, közéleti, politikai és egyéb hivatásunk önértelével és gőzével tele vannak, hogy anyagi és gyakran erkölcsi érdekeink elbirálásában bíróságaink minket a mesteremberek színvonalára súlyestettek le? Az az esztérályos legény, a ki a tavaszi szem- zón közledelett a teli szállásokból utczára vágó gyermekcsopta: számára száztucatunként *) A „Bp. Hp.”-ből.

faragja a csigát és elsőrendű hirlapjaink kitünő dolgozóitársai a kik vezércikket — faragnak: a bíróság előtt egy azon szempont alá esnek. Pinczések, főfősök, csizmadialeányek, péklegények, borbélyok és ujságírók: mi vagyunk, a kik egy azon paragrafusban vagyunk a polgári kodexben. Elismerik ugyan bírósá- gaink, hogy a lapszerkesztés szellemi, de mégis, tetszik hozzá, iparszerűleg folytatott munkásság. Ennélfogva egy heti próbaidő eltelte- vel, mindenikünk szerződöttnek tekintendő ott, a hol a próbaidőt töltötte, és a mennyiben belmunkatárs, hát hat heti, a mennyiben se- gedzszerkesztők, három havi felmondásra tart- hat igényt.)

Világos, hogy ez is valami, tehát a sem- minél több. A ki közölnék tudja, az ismeri jogait s az oltalmat, a melyre számíthat, ha konfliktusba van. Kérdés, helyesen van-e me- goldva a dolog?

Mi ujságírók, ha nem is váltó, de a szó szoros értelmében közgyűvekek vagyunk. Dol- gunk kilencztedrészeben a közönség érdekei- nek szolgálata. A mit az tudni szeret, annak utánna szaladgálunk s tudomására hozzuk, a mi neki jó, dicsérjük s ajánljuk, a mire ha- ragszik, azt szidjuk és vicczeljük, a mi a kárára van, azt ócsároljuk, üldözzük, keresztre- feszítjük; ha unatkozik, mulattatjuk, ha ko- moly, megnevetjük, ha pajkos, komolyra tesszük. Behozuk a csángókat, gyűjtünk tűz, víz, halál és egyéb balesetek által sújtottak részére, meglágyítva a közönség szívét; iro- dalmat, művészetet divatba hozunk, hazafas és közéleti vállalatokat lábrasegítünk, kontá- rokat, svindlereket leplelezzük, mniszterekkel, rendőrséggel, egyéb hatalmassokkal pártolt közönségünk érdekében szembeszállunk, párbajt vivünk, sajtópereket szenvedünk el, neha a közvéleménnyel is szembeszállunk és a sorsunk martiryum a meggyőződésért.

Számítalanszor szerény öröklött vagyonunkat ráköltjük a közönség illetén szolgálatára, akárhányszor vagyont írunk össze egy ki- adónak. Ujságjaink forgalma százezreket jövedelmez az államnak szállítás és bélyeg által, hirdetési rovatában az ipart és kereske- dést szolgálja; kibordókat, kiadószemélyze- teket, nyomdai segédsemmelzetet tart fenn, az elárúsítóknak, mint mellékkezeset, jövedelmét szaporítja. De mindezt, jól megértésd szives olvasó, csak az teszi értékesé, kelendővé, je- lentőssé, kapossá és becsessé, amit mi ujsá- gírók az ujságba írunk. A vezercikkai, B. tár- czái, C szellemes ujdonsági rovatá nélkül se hirdetes, se egyéb nem ér semmit. Ez az érce az értékek.

De „a lapszerkesztés bár szellemi, mégis iparszerűleg folytatott munkásság.” Mi teszi iparszerűvé? Az, hogy fizetésért meg? Az, hogy napról-napra íródik és honoráriumért? A bírói munka nem éppen ilyen? Nem évi fi- zetésért tanulmányozza a peres eseteiket, nézi a törvényt, fogalmazza az ítéleteket és indo- lásokat? Avagy talán az teszi a kettő különb- ségét, hogy az ujság magánvállalat, ellenben a bírói funkció nem az? E különbség csak a vállalkozóban van, nem egyezserszind a dolog- ban is. Az állam csak olyan vállalkozó, mint más, akár ső, akár dohánymonopoliumával, akár régi harminczadával, akár hivatalos lap- jával, akár törvényei kiadásával, melyeket neha bérbead magánvállalkozóknak, neha nem ad bérbe; akár vegre — bíróságaival, melyeket szintén bérbe adhatna. Mert hiszen ez is jö- vedelmez a bélyeg utján! Ezen is nyereszkedik az állam. Ez is iparszerűleg folytatott mun- kásság, csak éppen hogy állami. A főkülönbség a kettő között az, hogy mint ujságíró senki sem csinálhat karriert tehetség nélkül, a bíró ellenben igen sokra viheti így is.

A mi „iparszerűleg” folytatott közgyűvdi szerepünk hozza részben magával, hogy akkor, mikor az egész világ fejé nekünk fáj, s mi okoskodunk a tong-kingi expedicióval, eszmé- ket bocszítunk szágunyra a főrendiházi reform- ról, exponáljuk magunkat az állami tisztviselők nyugdíjáért, czikkkelük övünk a bírói függet- lenséget, ostromoljuk Weio ur pocsolycsator- náit, perelünk rendőrséggel, korrupciójával, mi- niszteriummal, püspökkel, rabbinussal, — addig magunk érdekei iránt semmi érteket sem ta- nusítunk. Uram fia, egyfelől rá sem érünk. Aki örökösen más dolgában lőt-fut, nem ér rá a maga csizmáját megföldözni. De másfelül mint a közérdeknek éjjel-nappal „berisafiban” álló modern katonánál, nem is lehet egyébre gon- dunk, mint arra, hogy mi a jelszó. Ha szerény profontunkról gondoskodtunk valahogy, a töb- bit... nos, azt meghozza a jövő. Hiszen mi tele vagyunk idealizmussal, humanizmussal, becsvággyal. Az írói koszoru, a politikai hir- név kissé ködbe borult, de annál mérhetete- nebb — kiáltással áltatnak bennünket. Erde- mes-e a muló jelenell veszdötünk a magunk

*) Lásd a magyar kir. kuriának 1885. február 6-án 4944,884 sz. a. hozott határozatát.

sem meg nem tört, sem teljesen el nem sülyedt. A habokkal küzdött csak folyvást. S a küzdelemben erőt adott neki az elv szerete.

Már fiatal korában, mikor még „kis diák” volt, s a főiskola régi épületében lakott, megmutatta, hogy a fejelemnek, mely a szabad elhatározások ellensége, nem veti alá magát.

Akkor tájban (most is) szigorú törvények korlátozták a főisk. ifjúság csapongó vágyait. Első és utolsó volt a lecké. Szórákozásra csak a nagy szünidőt engedték a „kis diák”-nak, kivált még ha hozzá az iskola kenyerét ette.

Sz. t. m. á. r. i. jó szép napon, miután a szigorlatokon átesett, jó napot csinált magának helyben lakó iskola társaival. A mulatságnak a most divatos kifejezés szerint „csak a hajnal vetett véget.” Ekkor jött a fekete leves. Szatmárinak engedélye nem volt a kimaradásra, az iskola portása igazolatlanul senkit nem bocsátott be; három emeleten át még a debreczeni diák sem tud bejutni, odabent pedig folyt a szobák vizitációja!

Szatmári a hüvelyes-utca felé került s a meglehetősen magas falon társai segítségével bemászott. De itt is üldözte rossz végzete. Mikor feltették a fal tetejére holmi „tótágas” állások segítségével, ő maga beugrott az udvarra, a köpenyegre azonban kiesett az utcára. Ezt nem lehetett neki átadni a falon keresztül.

— Most már — mondá dühösen — nem tudom, én vagyok-e kiint? vagy a felső ruhám bent?

Nem volt mit tenni, mint a seniornál jelentkezni, kérve a kapu kinyitását.

A senior azonban mélyen aludt, s nem hallotta a zörgést. A Sz. t. m. á. r. i. szobájának kulcsa pedig nála volt. A méltatlanság láttára ledől az tán senior előszobájában levő löcára, s ott várta be az iskolai fejelemek által szabott büntetést.

Adoma szerű esetek fordultak elő életében. Ő pedig soha sem hazudott, s amit mondott, azt betűről-betűre hitte.

Egy ízben haza akart menni szüleihez, Csengerbe. Pénze nem volt; a nagy ura magában (az apostolok lován) nem akart elindulni; elhitta tehát legkedvesebb barátját utitársul. Elérték Domahidáig. Ott már az ehseg hatalmasan kezdett jelentkezni Szatmárinál. Mint afele debreczeni diák, a lelkeszt kereszte fel. Gondolta, a némaság többet mond az ékes szólásnál. De a pap családi ügyekben elutasított hazáról, s a szegény Szatmári barátságos fogadtatás helyett röviden válaszoltató cselekedet s a várt megkínálás helyett a „máskor lesz itthon” nem épen vigasztaló szavait hallotta.

Sam nem a szerénység, sem nem a tolokodás, hanem a szükség parancsolta nála. Elment az egyház egyik partfogójához. Ott aztán megtraktálták mindkét diákot magyarosan. Végre fel is szólították őket, hogy az ünnepi alkalommal végezzék az isteni tiszteletet. Szatmári vállalkozott a pap szerepére, barátja pedig a kántorságra.

Másnap volt az istentisztelet. Szatmári egy betű predikációt sem tudott. De azért vállalkozott.

A hívek begyülekeztek a templomba. Szatmári nagy bibliával a kezében odalát a szöszek alá. Elhangzott az énekvezető szava, ő felmegy a szöszekbe, teljesen készületlenül, imádkozik, kinyitja a szentírás s a megpillantott textust felolvassa.

Abban Isten hatalmáról volt szó. Ezt a nagy themát bajos volna rögtönözve fejtegetni olyan helyen, teljesen készületlenül levő átutazó diáknak.

A hívek figyeltek, Szatmári tremázni kezdett, de elvállalt szerepének ihlettsége kisegíté a bajból.

Mindig jó stílusza volt.

Néhány sor elmondása után az isten mindenhatóságát fejtegetve, lelkesült hangon kezdé el a lengyel szót szövegét:

„Isten, ki Lengyelhont, sok század éven át, Övezted fényrel és dicő karóddal!”

És elmondta a himnusz szövegét. Mire ennek végére jutott, kivált az ég elsötétült, a nagy hirtelenséggel. Zivatar támadt, mely átugrott a méla homályu templom belsején. Ez a körülmény segített ismét a rögtönöz Szatmárin, s tovább folytatta az égi hatalom nagyságaról szóló fejtegetését. „Ily zord időben” — mondá:

„Ki jár ott künn a temetőn? Hisz... a föld már néma lón!”

S a két költeményből levont következtetést alkalmazta a nemzetek, emberek s árvák fölött örködő hatalom dicsőítésére.

Olyan kerekded volt a szónoklat, aminőt ritkán hallottak Domahidán! S mindenki meg volt vele elégedve.

Ifjúsági kalandjai közül ezeket hallottam tőle.

Akkor kezdődött csak zaklatott életének hullámzása, mikor belépett a nemzet napjsámosi közt újságírónak, s a tövises pályán sok küzdelmet átélve, egy csomó gyűlöletet tarisznyájával bevitték a katonaság kötelekébe, aztán kevés ideig tartó, de nagy küzdelem után a börtönbe, honnan betegeskedése után a sirba kísérték.

Életének ez a korszaka roppant zaklatások és nagy szenvedések ideje volt.

S ez a tíz év törte le őt a halálnak... Sipos Bálint.

Helyi hírek.

* Van-e szinígazgatónk? Ezen czim alatt a „Debr. Ell.” tegnapi számában azon meglepő hírt hozták forgalomba, hogy Debreczennek nincs szinígazgatója, mert — ugymond — Aradi Gerő a városal kötendő szerződés aláírására, a kikötött márcz. 10 iki napig és mindmáig sem jelentkezett. Mondanék sem kell, hogy az egész közömeny nem egybe, mint a forró vas ütése Mosonyi (Mansberger) Jakab mellett, a ki vallására nézve igazgató, foglalkozására zsidó és a ki — véletlenül — csaknem egészen azt a nevsort mutat be városunknál, a melyet Gerőfi és Jakab Lajos és a ki — ismét csak véletlenül — egyetlen egy igazgatója e hazának, a ki még várost nem kapott. — A czélatos közömeny megjelente után rögtön a város házára siettünk, s a leülelétekesebb helyen nyertük azon biztosítást, hogy a városházán senki sem nyugtalanodik Aradi Gerő miatt, mint a kiről városunk polgármestere (ki kezdetben Mosonyit pártfogolta) Budapesten jártakor a legmeggyőzőbb információkat nyerte és a ki márcz. 2-án már aláírta az előzetes estteljesen jogerős szerződést, még pedig azon záradékkal együtt, a melynek értelmében e ezen szerződést is „teljesen kötelezőnek” ösmeri el. A formális szerződést akkor irhatja alá, ha Aradi Gerő (városában virilista) kimutatja a kellő biztosítást; nem is ez kesletelti őt, hanem — a mint polgármesterünkhez tegnap érkezett leveleiben írja ő maga — huszonkétezer forint értékű inventáriumának összeírása és megbeszélése, a melynek öríasi volta országszerte ösmeretes, elannyira, hogy azzal néha más igazgatókat kiségettek. Iró ő tehát előbb, miutsem hogy a tanácsnak pénteki, nem a mint a „Debr. Ell.” írja 24, hanem 48 órai határidőt kitéző végzését kapta volna. Nyári állomás keresése, leányának férjhezadása mind oly dolgok, a melyek a bárnikor eszközölhető aláírás kesleteltik. — Ez a tényítés, melyet mi a közönség megnyugtatósa pedig derítettünk fel. A „Debr. Ell.” pedig fogadja el tőlünk azt a figyelmeztetést, hogy tisztességes emberekre, a minő Aradi Gerő, nem szokták maeska-körmök között gúnyosan idézni azt, hogy „becsületes”, de még kevésbé azt, hogy „magyar ember” — mert ez által a szó nagyon meggondolni való élt vesz fel. — (Lapuuk zártakor, Bajáról vesszük Aradi Gerő s sürgönyét: „Polgármester ur ő nagyságának jelentettem, hogy terjedelmes leltárral közjegyző kesett; kértem halasztást pár napra e sa jövő héten Debreczenbe érkezem.” Ezek után világos, hogy van szinígazgatónk. Szerk.)

* A „debr. felolvasó kör” f. hó 26-án csütörtökön, ezen időszak utolsó felolvasásával kapcsolatban tartja családias jellegű társasösszejövetelét a „Korona” szállodában, a melyre a körnek egy hölgy mint férfi tagjai, valamint a kör iránt érdeklődők csakis ezen uton tisztelettel meghatvanak. A vacsora, mely este 8 órakor kezdődik, közös asztaloknál történik, de kiki saját tetszése szerint rendel el ételeket. A családias jelleg fenntartása érdekében új ből keretnek a hölgyek, hogy csak s ét-olletteben sziveskedjenek megjelenni. Vacsora után tánc következik. Az általános érdeklődés után itéve remélhetjük, hogy ezen társas összejövetel kedélyesség dolgában meitőn fogja bezárni az ideit tánczaitosant.

* Fényes esküvő volt ma délelőtt 10 órakor a nagytemplomban. Murakózy Károly helybeli gyógyszerész fia Murakózy László, jászberényi gyógyszerész esküdtöt örök hűséget helybeli kereskedő Varga Károly ur művelt és bájos leányának, Gabriella kisasszonynak. — Eskeő lelkész főtisztelétű Révész Bálint ípűpök ur volt. Vőfélyek voltak: ifj. Murakózy Károly műgyetemi segéd-tanár, Müller Béla bécsi technikus és ifj. Gyurky Sándor urak. — Nyoszolyó leányok: Varga Vilma a menyasszony nővére, Sesztina Iona és Fábry Irma urhölgyek. — Esküvő után fényes villás reggeli volt a menyasszony atyja házában, melynek vezérelve a déli vonattal az ifju pár haza utazott Jászberénybe. — Kiserje öket áldás az élet utain.

* Színházi hírek. Krecsányi igazgató ma reggel visszaerkezett a fővárosból s több vendégzerepeltetés dolgában igen érdekes eredményekre jutott. K. S. Mihályne Julius hóban fog a nemzeti színházban vendégzerepelni. E. Kovács Gyula még e hét végével városunkba érkezik vendégzerepelni és vasárnap fellép az „Ember tragédiájában” és ezenkívül még a „Pálfordulás”-ban, az „Othello”-ban és Severo Torelli”-ben. Még ez ideig alatt színe kerül a „Nők emancipáció”-ja is Szigetfö. — Tegnap a „Szép asszony kocsisa” került színe, K. S. Mihály és Sajó Endre gyönyörű dalaival, Örléy Flóra élénk játéka, kinek kiejtését azonban ismét zavarta valami idegenszerű accentus zavarta, továbbá

Nyilas Máttyás (az ál Buzás János) genialis alakítása érdemei dicsőretet. Igen jó volt Boránd Gyula is, mint Máncsik. A szerep nem tudás réme kísértett ez este is. — Színházi műsor. Szerdán „A vasgyáros” dráma, csütörtökön „Az arany ember”, pénteken „A váratlan vendég” (Tanyai Géza vigjátéka) „Jól örözött kis leány” vigi. és egy operette; szombaton „Herczeg asszony” operette (Erdélyi Marietta jutalomjátéka a nöegyelt arvházának javára); vasárnap „Ember tragédiája” utolszor és E. Kovács Gyulával.

* Kegyelet. Néhai Szatmári Károly részére foallítandó sírköve adakoztak Sáni Endre ur 1 frtot és Hódy Gyula ur 1 frtot, mely kegyes adományukert fogadják a legészintebb köszönetmel. Debreczen, 1885. márt. 24. Tisztelettel Boros Sándor.

* Nyilvános köszönet. A debreczeni takarékpénztár tekintetes igazgatósága a debreczeni 1848-9 ki „Honvéd-egylet” részére tíz frtot volt kegyes adományozni. Az adomány rendeltetése helyére szolgáltatott. Fogadja a tekintetes igazgatóság, általa a melyen tisztelt debreczeni takarékpénztári egyesület a kegyes és emberbaráti adományert az egylet hálás köszönetet. Az ölnökség.

* Lövölde megnyitás. A polgári lövölde megnyitása jövő hó 3-án nagypénteken leend, ha azt az időjárás megenedti.

* Országos kiállítás. A debr. kerületből az országos kiállításra küldendő tárgyak felülvizsgálata tegnap történt meg. A felülvizgálaton megjelente: Sesztina Lajos ipar s keresk. kamarai elnök, Szűcs Mihály gazd. tan. tanár, dr. Király Ferencz keresk. s iparkamurati titkár, Rab László vár. tanácsos, Serli Ede ip. ij. egyleti elnök, Békesi László tanár, Huber Jozsef urak. A kiállítási tárgyak közül csak kevés tárgy vetett vissza, kezdetleges voltak miatt. A kiállítási tárgyak pénteken délután indítottak utnak. — A kiállítandó elő állatok megbírálása — miután ezekre nézve a határidő meghosszabbított, — később fog eszközöltetni.

* Az ügyvéd kamara részéről ezennel közhírre tétetik, hogy Pethő Gábor kisújszállási ügyvéd, Kisújszállás város polgármesterévé törtétt megválasztása folytán, a kamara lajstromából saját kerelmére kitöröltetett.

* A Hortobágyról. A mátai biztos laka ez év folytán újjonan csinosan felepitették. Ideje is volt!

* Katona ügy. Sz. kir. Debreczen városa a Széchenyi-utcai külvárosban a Spitzer-fele sátor mellett felszerelési helyiséget fog építtetni a 96-ik honvéd zászlóalj számára. Ez az új épület, mely kisebb szabásu leend idővel a város tulajdonába megy át. A régi gazd. üzlet helyiséget a f. évi május hó 2-ától jú. hó 15-ig a városi tanács álcengedte a honvédparancsnokságnak. A helyiségben a gyakorlatra behívandó katonák fognak elhelyeztetni.

* Fakészlet. Debreczen város hatósáai kiküldöttel átvették a Gutti erdősegen levő gótt famennyiséget, mely a lakosság jövő évi tüzelő anyagának egyszert kepezené. Ebből a famennyiségből a debreczen-guti vasut eddig mintegy 6000 méter ölet szállított be a vasuti raktárhoz.

* A torna egyletnek nem — a mint tévesen írjuk — balla volt vasárnap, hanem e nap saját helyiségében több folyó ügy elintézése vegett... gyűlést tartottak. A tagok nagy számmal jelente meg. — Az alapszabályokat módosító bizottság előterjesztelmunkálatát, mely megerősítés vegett a miniszteriumhoz felterjesztetik. — Elhatározottak továbbá, hogy minden tagra nézve kötelező, ölet szövetből a helybeli Szédlak-czeg által előállítandó egyenruha szerelteszik be. Az orsz. kiállítás-kor az egylet 15 taggal képviselteti magát a versenygyakorlat alkalmával. Ez ügyben a további eljárás motétérelére a választmány bízott meg.

* A ker. ifjak önk. egyesülete, f. hó 22-iki közgyűlése alkalmával Dr. Kardos Soma helybeli ügyvéd urat az egyesület jogtanácsosává egyhangulag megválasztotta.

* A honvédbárlól szóló tegnapi hírünkben több sajtóhiba fordult elő Dr. Spitzer ur nem 20 frtot, hanem 20 krt fizetett feül. Fürst Dávid ur egy frtot adományozott. Damasi helyett Damaszó olvasandó.

* Az ötos díszfogat, melyet városunk a kiállításra fel fog küldetni, már annyira össze tanult, hogy legközelebb eszközölhető lesz a szilaj paripák egytű fogása. A szép és nemes állatot most páronkint tanítják a hám nyűgének elviselésére, mert azt csak nehezen vállalják el.

* Kataszter. A kataszteri osztályba sorozás ellen egyesek részéről tett felszólalások elbirálására holnap — szerdán — reggel három küldöttség fog a helyszíne utnak indulni. Ezen küldöttségek egyike — melynek tagjai lesznek: Dobozy Ede kir. kataszteri becslobiztos, T. Nánassy Ferencz ur és még két bizottsági tag — megkezdti működését a czuczában és onnan jön befele, a másik küldöttség, melynek tagjai: Bihari Károly, kir. kataszteri becslobiztos, Verőly Károly, kir. kataszteri becslobiztos és még két bizottsági tag — kezdi működését az Ohaton és jön befele. — A harmadik küldöttség — melynek tagjai: Orosz Béla kir. kataszteri biztos, Polgári András, Péter Gábor és még egy bizottsági tag kezdi működését a belteleken, szőlős kerteken és még kifelé a homoki részreke. Figyelmeztetik a lakosságot, hogy miután azt, hogy mely időben, micsoda területre erkezik a küldöttség, előre meghatározni nem lehet, kiserje figyelemmel ezen küldöttségek működését, és ha

csak teheti, jelenjék meg azok előtt személyesen, mert reklamálni még kiint a helyszínen is lehet.

Hazánk s a külföld.

— Egy katona kivégzése. Velenceből írják f. hó 21-éről. Ma reggel napféletkor vegezték ki Costanzo közlegényt, ki Paduában néhány het előtt századának három aliszíjet meglötte. Büntetése sulyosításaul hátúrói lötték meg. Costanzo igen nyugodt volt, személt nem köttette be, sőt fejét hatrafordítá és megenzte társait, mielőtt réá löttek.

— Sovát lett tölgyfa. Máramaros-Szigetről írják: Rónaszéken, a Gabori sóbányában rendkívüli ritka leletre akadtak, melyet eddig itt nem is tud senki megmagyarázni. Mikor került a földre? hány éves ott pihenés okozta az atalakulást, majd csak a tudósok, szakértők mondják meg. Ugyanis egy nagy tölgyfaág, melynek átmérője tíz centiméter, akadt a sóvágók csákánya alá. Kivették, megtisztították és látták, hogy ez a sóba ékeft tárgy, melynek egészen fadlakja, rostjai vannak, többé nem fa. A hajdan tölgyfaág, ma egészen közösen burokkal van körülvéve, belső részén pedig egész sóvágóisk házúdnak; a farszöböl mi sem maradt. Azt hiszik, hogy ez a faág sok száz év előtt jutott a földre, mig ennyire sóvá, köszénné lett. A „nyaigazgatóság” a nemzeti muzeumnak küldi a ritka leletet, s ott majd eldöntik: mily processuson ment keresztül a tölgyfaág, mig a mostani állapotra jutott?

Muzsák.

— Odry Lehel a bécsi operaházban. A budapesti kir. operaház kiváló művésze Odry Lehel — megkezdte vendégzerepeltését a bécsi udvari operaházban. Thomas operájában: „Hamlet”-ben adta a czimszerepet. A színházat zsefolásig meglötte a közönség, mely a magyar vendéget rokonszenvesen fogadta s megérdemelt zajos tapsokban részeltette. Odry erősen hangja teljesen érvényre emelkedett, daczára, hogy az idegen nyelvvel is kellett küzdenie; különösen a lyrai részek arattak viharos tetszést Odry meg két ízben lép föl a bécsi udvari operában: kedden a „Faust”-ban és pénteken a „Sába királyinjében”

Közzagdaság.

— A szatmár-nagybányai vasut megnyitása napjától, azaz július 6-tól december 31-ig bevett 59,000 frtot. Üzleti költségekre kiadás 33,000 frt; tiszt. bevétel 26,000 frt, a mi az eisőbbségi részvényeknek 6%-ának felel meg.

Törvényeszk.

— „Justitia regnorum fundamentum” cz. alatt az „A. K. K.” vezérczikkek igazságszolgáltatásunkról s cikkeknek egyik részében így szól: „Legnagyobb baj azonban, hogy a könnyelműség és a vis fortioris (fortior alatt értsd a nagyobb gazembert s a raffiniertabb gazságokat) már az igazságszolgáltatás termébe is befurakodik. Csak nem régen olvastam egy vidéki lap törvényeszk csarnokában, hogy egy szegény csirkefogó egy dézsa ellopásaert 7 havi börtönre ítéltetett el — s ugyanakkor a fővárosi lapok hoztak egy tudósítást, hogy egy budapesti „kereskedő”, ki csak potency 22,000 forintig károsította meg hiszékeny hitelezőit, vetkes bukásban elmarasztaltattot s — horrendum dictu — 14, mondó: tizenegy napi fogságra irgalmatlanul ítéltetett. — Hol itt az arány? hol a regnorum fundamentum?”

— A Véghe Ignác féle bünperben, mint annak ioejében emilitetük, az érdekeltek részéről kervenyt adott be újabb pótvizsgálat elrendelése vegett. Dr. Soós Kálmán pestvidéki kir. alügyész, ki az iratokat már átküldte a törvényeszkhez, az újabb beadványokra vonatkozólag azt indítványozta, hogy azok egy szertlen a vizsgálati iratokhoz csatoltassanak és a pótvizsgálat ne rendeltessék el, mert a kervenyekben nem foglaltatik oly adat, melynek következtében a vádindítvány megváltoztandó volna, vagy pótvizsgálatot kellene elrendelni. Mészöly törvényeszk bíró, ki az ügy előadásával bizott meg, mihelyt ideje engedti, hozzáfog a roppant nagy terjedelmű per tanulmányozásához és még ez év június végén referálni fog.

— A Kuffler-pír. A Kufflernél lefoglalt üzleti levelek és könyvek átkutatása után a bécsi törvényeszk elrendelte, hogy a vizsgálat Kuffler minden üzleti ügyére 1876-ig terjesztessék ki.

A közönség köréből.*

Tek. Szerkesztő ur! Miután a szabó is mindig ott vesz ki a ruhából, a hol bővebb, felkerem a nemes város tek. tanácsát, hogy a nagy hatvan utczán levő alma vásárt helyezzék el máshelyre onnan ahol most van, mert legtöbb szekér éppen ott jár, sőt a halottakat is ott szokták elvinni. Legjobb hely volna a kuttól az utca házáig itt nem akadályozna senkit s így az utca se lenne elsűkítve.

Debreczen, 1885. márcz. 21. Egy törzs polgár. * Ezen rovatért melyben a közérdektű felszólalások díjtalanul közöltetnek, a szerkesztő csakis a sajtóhatósággal szemben vállal felelősséget.

Felelős szerkesztő: Gáspár Imre. Kiadó: Kutasi Imre.

